

בגיליון השבוע

דבר המערכת // חיים לעין המצלמה
עולם חסד יבנה // הנציגים החסידיים בצפת מדברים
תורת חסד // מדוע התעלף הבית הלוי
תשועה ברוב יועץ // לברכה - ולא לקללה

דבר המערכת

לזכור את העין הרואה

ההתפתחות הטכנולוגית התעצמה מאוד בשלהי ימיו של מרנא החפץ חיים זיע"א. כדרכו, הוא ראה בכל דבר ודבר את המימד הרוחני שלו ומה שהוא בא ללמדנו.

הוא אמר, שבימים עברו, כאשר למדו את המשנה באבות, בה הצטוו לדעת כי למעלה מהם יש עין רואה ואוזן שומעת וכל דבריהם בספר נכתבים, היו זקוקים לאמונה פשוטה. אחרת, איך ייתכן בהשגות גשמיות להבין, שרואים שם מה שקורה כאן. ואיך אפשר לשמוע את מה שנאמר במרחק מיליוני פרסאות, והכל נשמר ומתויק בדיוק נמרץ?

אבל היום, אמר הח"ח, יש לנו את המצלמה ואת הטייפ, שמקרבים את המושגים הללו לשכל. הם מראים לעיניים בשריות, כי יש מושג כזה, שהכל צפוי וגלוי לפני מלך מלכי

המשך בעמוד הבא

תורת חסד

הגאון רבי גבריאל יוסף לוי שליט"א
ראש ישיבת "באר התורה" ונשיא הגמ"ח

אחד הנושאים החשובים ביותר בחינוך הילדים, ובכלל בעולמנו, הוא נושא יראת שמים. הרי הפסוק אומר 'מה ה' אלוקיך שאל מעמך, כי אם ליראה את ה' אלוקיך' (דברים יב), ועל מעמד הר סיני נאמר שהוא נעשה 'בעבור תהיה יראתו על פניכם' (שמות כ טז). משמע שזהו הנושא המרכזי ביותר בעבודת ה'.

פרשת שמות היא הזדמנות מיוחדת לפתוח את הנושא הנכבד הזה.

מי זכה להיות השורש לכל השפע הרוחני שבכם היהודי?

אדם שהיו מציעים לו לזכות להיות אבי הכהנים, אבי הלויים ואבי כל מלכי בית דוד, בודאי היה מוכן לשלם את כל הממון שבעולם כדי לזכות לזה, שכל הדברים הכבירים ביותר ביהדות כולם יהיו מכוחו.

והנה בפרשת שמות, זכו שתי נשים לכל השפע הזה. יוכבד זכתה לכהונה ולויה, ומרים זכתה למלכות. והסיבה שהן זכו לכל השפע העצום הזה, היא משום מעשה מסוים, שבו הן הוכיחו שהן ראויות להיות השורש לכל עבודת המקדש, ולמלכי ישראל לכל הדורות.

מה היה אותו מעשה?

"ויהי כי יראו המיילדות את האלוקים, ויעש להם בתים", אומרת התורה בפרשתנו (שמות א כא), ומלמדת אותנו בזה התורה, שאותו מעשה שבו הן לא הרגו את העוברים, היה תוצאה של יראת האלוקים שהיתה בהן, ובגללה הן זכו לקבל את אותם 'בתים'.

מה הגדלות המיוחדת במעשי יוכבד ומרים?

כשמתבוננים בעיון במעשה זה, עולה תמיהה עצומה. הרי יוכבד ומרים היו הנשים הגדולות ביותר באותו דור, וכשפרעה מזמן אותן ומבקש מהן לסייע לו להרוג את עם ישראל, לכאורה הן לא באו כלל לידי נסיון, שהרי גם אדם פשוט נרתע מרצח, ואם כן מהו הנסיון בו עמדו יוכבד ומרים?

המשך בעמוד הבא

תגובות והערות על המדורים השונים יתקבלו בברכה בדוא"ל

Alon@hagmach.org.il או 6428158@gmail.com | או בפקס 02-6428158

מכתבים מובחרים יפורסמו בל"ג (ניתן בעילום שם)

יו"ל ע"י הגמ"ח המרכזי | עורך: הרב יעקב גולדשמידט | כותבים ומשתתפים: הרה"ג ר' יצחק אייזיק וינברג, הרב פנחס אריה רוזנטל, הרב יעקב סירוטה, הרה"ג ר' אשר וסרמן | עיצוב גרפי: ר.ק. | לפניית לועדה הרוחנית: הרה"ג ר' חיים כהנא 5610681@gmail.com

המלכים, ומצודתו פרוסה על כל החיים, וכי הננו מוקלטים ומצולמים מרגע בואנו לעולם, ועד לזיבולא בתרייתא.

והדבר שעלינו ליתן אל ליבנו בזה, שעל כל רגע ורגע בהסרטה, יהא עלינו לתת דין וחשבון. כן. שם, בבית דין של מעלה, נעמוד מול ההסרטה הברורה והבלתי ניתנת להכחשה הזו, ונישאל שאלות קשות: מדוע התעלמת מן המצוקה של ההוא, ולמה לא חמלת על הנצרך לזה. ויהא עלינו לספק הסברים.

היום קל עוד יותר לצייר את זה, כשאנו מוקלטים ומצולמים בכל רגע ורגע, ומעשינו והליכותינו שמורים בעשרות מצלמות אבטחה ושרתי לוויין, המרשתים את עולמנו הקט ללא מרווח נשימה.

מצד שני, אפשר למנף את הידיעה העצומה הזו. שכן ברור שאם נחיה כל רגע בחיים בידיעה שיש מי שמצלם אותנו, שמעשינו, דיבורינו ואפילו מחשבותינו ננצרים לעד, אין ספק שרגעינו וכל מעשינו - ייראו אחרת לגמרי.

כשהגיע זמן גאולת ישראל ממצרים, הבורא פונה אל משה רבינו ומבקש הימנו להיות השליח. משה, העניו מכל האדם, אומר לקב"ה: "שלח נא ביד תשלח". הוא מבקש שהשליחות תוטל על מי שעד כה שימש בתפקיד - אהרן אחיו. מי ששהה כל העת במצרים, ניחם והשתתף, עודד וחיזק את בני ישראל הסובלים והמוכים, מן הראוי שהוא יהא זה שגם ימשיך את גאולתם.

"...וגם הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח בליבו". הקב"ה

ובפרט קשה, שהרי לאחר שלא שמעו לקולו של פרעה והחיו את הילדים, קרא להן פרעה ושאל מדוע לא קיימו את דבריו, והן ענו לו בפשטות שהנשים היהודיות יולדות מוקדם וכבר אין להם יכולת להמית את העוברים, ובתשובה זו פטרן פרעה לשלום. ואם כן, אם היה כל כך פשוט לענות לפרעה ולהניח את דעתו, בודאי כל אדם פשוט היה עומד בנסיון ומה מעלתן המיוחדת?

מעבר לכך, הרי מאחר והיתה דרך הימלטות פשוטה שכזו, פשוט שלא היה להם שום היתר להרוג את העוברים, שהרי אין בזה אפילו 'מסירות נפש', ושוב עולה התמיהה העצומה: איזו יראת שמים מיוחדת ניכרה במעשיהן.

מדוע התעלף הבית הלוי?

כדי לענות על הקושיא העצומה הזו, נביא את המעשה הידוע על מרן הבית הלוי זצ"ל, שירד למקוה חדש כדי לבדוק האם הוא ראוי לטבילה, ולאחר שבדק את כל הנדרש, היה נדמה לו שאין צורך בתיקונים נוספים ואפשר להכשיר את המקוה לטבילה. והנה, לבדיקה זו נלוו אליו כמה מומחים לענין מקוואות, ולאחר שאמר את דעתו להכשיר את המקוה, הצביע אחד מהם על מקום מסוים, כשהוא שואל ביראת כבוד, האם אין שם סדק שיכול לפסול את המקוה.

מיד כשראה הבית הלוי את הסדק, הוא התעלף על מקומו.

מדוע התעלף הבית הלוי? והרי ההוראה שלו לא גרמה מכשול לאף אחד, ושום נזק עדיין לא נגרם!

את התשובה לכך נענה בפרק הבא בעז"ה, ונשכיל להבין מזה יסוד עצום ונחוץ לחיי כל יהודי, ובפרט בדור הזה.

ניתן גם להאזין מידי יום לשיעור היומי הנמסר בהיכל ישיבת "באר התורה" לאחר תפילת שחרית, ובו מסרים חינוכיים מפרשת השבוע. מספר הטלפון: 2 > 1 > 077-314-1174

עולם חסד יבנה

במה של כבוד ליוזמות ולפתרונות למצוקת הדיור

השבוע הבמה נתונה לבשורת הדיור
בקהילה התורנית בצפת - חלק ג'

צפת שלא הכרתם

השבוע אנו מארחים במדור זה את חברי מועצת העיר צפת, יו"ר אגודת ישראל בעיר הרב נחמן גלבך הי"ו, והרב אליעזר לזר הי"ו.

הרב גלבך, לדעתך, במה מתאפיינת צפת ביחס לערי הפריפריה?

"לא אלך רחוק, כשאני הוא חלק מהאיפיון עליו אתה מדבר. אני חסיד ברסלב, ירושלמי במקור, ובוגר ישיבות 'קול תורה' וירבנו חיים עוזרי הליטאיות. יש לי כאן חברים מהישיבה בקהילה הליטאית, וכן חסידים שדווקא מסתופפים בקהילה של הגאון רבי מרדכי דב קפלן שליט"א, רב העיר העתיקה וקהילות בני התורה. כולם כאן 'משפחה'! וזאת בנוסף לאוכלוסיה הכללית שהזכירו קודמיי, שהיא מכבדת וקרובה.

"כירושלמי, אני לא רואה את עצמי דורך במדרחוב בירושלים, שם אין ליהודי חרדי מה לחפש. לעומת זאת המדרחוב בצפת, שם דווקא קשה למצוא חנות ללא הכשר למהדרין.

"בנוסף, יתרונה של צפת הוא, שאמנם בכל פריפריה אכן קיימים שירותי דת בקהילות החרדיות כדת וכדין, המאפשרים לחיות חיי תורה והלכה, אבל בצפת, שירותים אלו זמינים ומצויים, ואינם נתחמים למוסדות הקהילה. כך בהכשרים, במורי ההוראה הרבים וכיו"ב, מה שמיקל מאד על זוגות צעירים שבאים להתגורר במקום".

מה יש לאברך חסידי ממרכז הארץ לחפש בצפת?

"אתקן אותך: צפת זה לא המקום דווקא לאברך החסידי. זהו המקום לכל יהודי חרדי: ליטאי, ספרדי וכמובן חסידי. כאן אתה לא עוד אחד! יש לכל אברך מכל חוג, להיכן להתפתח. המקום שוקק חיים ובהתפתחות מתמדת.

קרדיט - "חדש בבית שמש"

"לגבי המרחק, ראשית, התחבורה לערים החרדיות נוחה מאד - כל יום וכל היום, ומלבד זאת, בני ברק וירושלים נמצאים 10 דקות מצפת! אין משפחה, וודאי לא חסידית, שיהיו להם ילדים בצפת, ולא יבקרו במירון ובצפת יותר מבכל פריפריה אחרת. ובכלל, תגידו לי אתם, היכן חסיד מרגיש יותר בבית, יותר 'במרכז', יותר מחובר ומרום, בבני ברק או במירון? כל בעל נפש חסידית יבין על מה אני מדבר..."

אנו פונים כעת לשמוע את הרב אליעזר לזר, ח"מ העיר צפת וחסידי סערט ויז'ניץ, שפותח בסקירה משלו על העיר:

"הנתון החשוב והמעניין ביותר לכל זוג שמתלבט היכן לגור, הוא מה אופי האוכלוסיה. לכן, כשמדברים על צפת, זה דבר שצריך לציין אותו. בצפת ישנם כ- 3,000 בתי אב חרדיים, ומתוכם כ- 1,000 אברכים כ"י. במילים אחרות: צפת היא עיר חרדית! בצפת יש את כל מה שחרדי צריך. אין אברך ללא כולל (שמשלם טוב). אין משפחה שלא תמצא את הקהילה המתאימה לה, חסידים, ליטאים וספרדים. ובאשר לקהילות - ישנה הרמוניה מופלאה בתוך הקהילות - ובין הקהילות".

כיצד מתמודדים עם סוגיית ה'תעסוקה' הבוערת - "אם אין קמח אין תורה"?

"מרבית נשות הקהילה מועסקות בתחום החינוך: מורות, גנות, חינוך מיוחד, וכן במקצועות מגוונים אחרים: הנהלת חשבונות, מזכירות, הנדסאות, יעוץ מס, גרפיקה ועוד, כאשר דרישה לעובדות בתחומים אלו ניתן למצוא בצפת ובישובים הסמוכים. מלבד זאת יש משפחות שמפעילות קייטרינג, מכירות וכיו"ב.

"בימים אלו אנו עובדים יחד עם הקהילות האחרות, על פילוח מדויק של נשות הקהילה ויכולותיהן, ע"פ חלוקה לתחומי התמקצעות ואפשרויות תעסוקה, מול גורמים המעוניינים לפתוח חברות היי-טק, מחשבים ושירותי לקוחות בעיר. בעזרת ה' לכשיצלח הדבר, נוכל בכך לאייש עוד עשרות משרות לנשות הקהילה. כאן המקום לציין, את ראש העיר מר שוקי אוחנה, שנרתם ע"מ להביא משקיעים לעיר, והודיע שעיריית צפת תעשה את המירב כדי לקדם מיזמי תעסוקה לנשים חרדיות, כשכל זאת תוך התאמה ושימת לב מיוחדת לדרישות ההלכה".

מודיע למה, כי אין באהרן שמץ של רגשי קנאה או אכזבה, בראותו את אחיו הקטן ממנו, שגדל על ברכי פרעה הרע, ולאחר מכן הרחק בארץ מדין, נבחר על ידי הקב"ה להיות מושיעם של ישראל. ולא רק שאין לו מאומה עליו, אלא הוא שמח בליבו באמת!

במדרש רות (רבה ה ו) מובא: אילו היה יודע אהרן, שהקב"ה מכתוב עליו... "וראך ושמח בליבו", בתופים ובמחולות היה יוצא לקראתו. וכן ראובן, לו היה יודע שהקב"ה כותב עליו "וישמע ראובן ויצילהו מידם", בכתפו היה טוענו ומוליכו אצל אביו. וכן אצל בועז, לו היה יודע שייכתב עליו "ויצבוט לה קלי" - עגלים פטומות היה מביא ומאכילה.

ללמדנו, כי אילו רק היינו זוכרים בכל רגע, ולא רק זוכרים, אלא מרגישים וחשים ממש, שכל מעשינו בספר נכתבים, וכל דיבור ומחשבה מתועדים ונשמרים לנצח נצחים, הלא היינו מתנהגים כמו שמתנהגים מול מצלמה מנציחה לזיכרון עולם.

"זהירות! אתר זה מצולם במעגל סגור 24/7". זהו אולי ה'סטיקר' המדויק, שיזכיר לנו לעשות את הטוב והישר כל הימים. ■

כל מי שהוא רודף ועושה צדקה וגמילות חסדים, יורש שלש מתנות טובות, ואלו הן: חיים, צדקה וכבוד, שנאמר 'רודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד'

(פרקי דרבי אליעזר, פרק טו)

הרב לזר, צפת נתפסת בעיני רבים, כמקום מרוחק מאד מהמרכז. האמנם?

"ראשית חשוב לדעת, כי תשתיות התחבורה כיום קירבו מאד את צפת אל ערי המרכז. ברכב ניתן להגיע מצפת לירושלים בתוך שעותיים, אם נוסעים דרך כביש שש החדש. לנוסעים בתחבורה ציבורית ישנם אוטובוסים בתדירות מצויינת, כאשר רק לבני ברק וירושלים יוצאים עשרות קווים ביום, ובסופי שבוע, חמישי שישי ומוצ"ש, יוצאים אוטובוסים לכל הריכוזים החרדיים. אגב, כידוע לפני שנים ספורות נחנך קו הרכבת מכרמיאל לתל אביב. בקרוב יוארך קו זה עד ליראש פינה הסמוכה לצפת!

"אבל אני רוצה להצטרף לדברי ידידי הרב גלבך. כדי להרגיש במרכז לא צריך לנסוע למרכז! אם אברך רוצה קצת מה'דינמיקה' של המרכז, עשר דקות נסיעה בלבד - והוא 'בימיון'. שם, מעבר לתפילה המיוחדת והמרגשת תמיד בציון הרשב"י זיע"א, הוא גם יפגוש את כל מי שהיה פוגש בבני ברק ובירושלים..."

לסיום כמובן, השאלה שאי אפשר להימנע ממנה, לטובת ציבור הקוראים המחפש לדעת 'תכלס': מחירי הדירות! - תשתפו אותנו בבקשה בנתונים שאתם מכירים מהשטח...

"ובכן, במאור חיים החרדית, המחירים מתחילים ב-750 אלף ש"ח. דירת שלושה חדרים של כ-50 מ"ר ברחוב שפרינצק, אצ"ל, דוד רמז, לוחמי הגיטאות וכדו' - 530-620 אלף ש"ח. ברחוב קרן היסוד תנוע מחירה של דירת שלושה חדרים 60-80 מ"ר, בין 550 ל-700 אלף ש"ח. ברחובות השבעה זולמן שז"ר שבמרכז שכונת 'כנען' - 380 עד 620 אלף ש"ח לכל היותר. הכל תלוי כמובן בנתוני אוויר, נוף, קומה ובמצב הנכס. אבל זהו הכיוון הכללי של המחירים. בכלל, יש פה דיור זול, עם עתודות רבות לבניה ואויר טוב (איך לא!)."...

"לסיכום", מסיימים הרב גלבך והרב לזר, "צפת היא מקום פנטסטי! פשוט לקום, לארוז מזוודות ולבוא. כמו עשרות אחרים שעושים את זה בכל חודש, מכל העדות ומכל המגזרים - חסידים, ליטאים וספרדים..."

תודה להרב צבי רבינסקי, חבר וועדת הדיור ואיגוד הקהילות, על עזרתו הרבה בהכנת הכתבה.

תשועה ברוב יועץ

שאלות המופנות אליכם הקוראים לשמוע דעת ועצה

למערכת העלון המכובד, מדור 'תשועה ברוב יועץ' השלום והברכה,

אני חושב כבר הרבה שנים, שזה ברור שאותו לווה צודק, וביותר מזה - זה שאנשים מתחייבים סכומים מטורפים בנישואי ילדים בנוי על הגמ"חים, כך שלו צוירי שלא היתה אפשרות כזו של הלוואות - כל הגלגל של ההתחייבויות העצומות היה נעצר ומסייע לכולם, ואולי אפילו מחירי הדירות לא היו מאמירים כ"כ. ולכן ברור שבגמ"חים יש חסרון גדול. מבדיקה מדגמית שעשיתי בעבר - רוב רובם של הלווים, ההלואה לא מסייעת להם אלא מסבכת אותם, כמו למשל שזה נהפך לחלק מההכנסות כביכול, ובכל חודש נוספים להם חובות.

מטרת הגמ"ח היא בעצם, לאדם שיש באפשרותו להפריש ממשכורתו החדשית, אלא שכעת הוא זקוק לסכום מזומן, ולמשל הגמ"ח המרכזי הוא דוגמא לזה.

לכן חושבני, שאם הגמ"ח מלווה בתשלומים, יש מקום לומר שאני דן את הלווה לכף זכות שיש לו מהיכן להחיר, אבל כשאני מלווה לו סכום שהוא צריך להחזירו בעוד 3 חודשים וכדומה, מסתבר שהוא רק מסתבך.

נא לא לפרסם את שמי

תגובה למכתבו של הכותב הנכבד

כחבר בגמ"ח שנים וכאחד שכבר חיתן שלושה בלע"ר בסיוע משמעותי מהגמ"ח, אני מסכים עם הכותב בכל מילה.

באופן טבעי, בערב חתונה התיאבון גדול לקניית אין סופיות. להוציא כסף מהגמ"ח - ייאמר לשבח של הגמ"ח - זה קל מאוד!

וכשהפרוטה מצויה - הצרכים בעליה... וכשמגיעים לדירה כבר לא נשאר מאומה. אתם תעזרו לנו, אם תגבילו רק יחידה אחת לצרכי חתונה, והשאר לקניית דירה. ובמחשבה נוספת, עדיף אפילו שתתנו את ההלוואות רק לעניין דירה!

ובאמת, בחתונה אחרונה של בתי השתמשי ביחידות רק לדירה, והתאמצתי לגייס כספים.

בברכה רבה, ציון כהן, ביתר עילית (מרוצה מאוד)

בטאון עמוד החסד מבית הגמ"ח המרכזי // פרשת שמות // גליון 4